

Съобщение за пресата

Люксембург, 1 март 2023 г.

Одиторите призовават да продължи опростяването на твърде сложната финансова среда на ЕС

- През последните 15 години броят на финансовите инструменти, функциониращи извън бюджета на ЕС, се е увеличил значително и това е усложнило още повече разнородната финансова среда на ЕС
- По отношение на някои от тези инструменти не се извършва одит на изпълнението и липсва надзор от страна на Европейския парламент

В продължение на десетилетия възприетият фрагментиран подход за изграждане на финансовата среда на ЕС е довел до създаването на разнородна конструкция, която е прекалено сложна и не подлежи на пълна отчетност пред обществото, посочва се в нов доклад на Европейската сметна палата (ЕСП). Централно място в нея заема бюджетът на ЕС, но съществуват и извънбюджетни и хибридни инструменти, които непрекъснато се увеличават. Броят на тези новосъздадени инструменти е нараснал през последните 15 години и одиторите препоръчват да се засилят действията за тяхното консолидиране.

„Настоящата финансова среда на ЕС се описва от Европейския парламент като плеяда от фондове и инструменти, които функционират паралелно с бюджета на ЕС“, заяви Франсоа-Роже Казала, членът на ЕСП, който ръководи одита. „Въпреки че е имало причини за тяхното създаване, считаме, че е необходимо допълнително опростяване и отчетност, за да се постигне по-голяма ефективност и прозрачност“.

Одиторите разглеждат причините, поради които се увеличава броят на различните инструменти, които не са напълно интегрирани в бюджета на ЕС. Установено беше, че в повечето случаи правните, политическите или икономическите обстоятелства към момента на създаването на даден инструмент са давали основания той да не бъде включен в бюджета. Например инструментите, основаващи се на получаване и отпускане на заеми, чрез които се предоставя финансова помощ, е трябвало да бъдат разработени извън бюджета на ЕС, тъй като в рамките на бюджета не могат да се сключват заеми. Тези инструменти са създадени предимно за да се реагира максимално бързо на дадена криза (напр. неотложната нужда да се предостави финансиране на Гърция и да се отговори на кризата с държавния дълг през 2010 г.).

Въпреки че създаването на много от инструментите е било обосновано, липсвали са необходимите предварителни оценки: изборът на концептуално решение (включително извънбюджетните характеристики на инструментите) в повечето случаи не е бил подкрепен с оценки на въздействието или подобни предварителни оценки. Според одиторите това не позволява да се защити

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на изготвения от Европейската сметна палата специален доклад. Пълният текст на доклада е публикуван на eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

твърдението, че е било за предпочитане да се създаде извънбюджетен инструмент, отколкото да се използва бюджетът на ЕС, както и че предложеният инструмент е бил най-ефективният вариант.

Други елементи на инструментите се различават значително и това увеличава нивото на сложност — например съществуват различия в начина на управление, дори когато това не е обусловено от конкретни съображения, както се наблюдава при сходни инструменти за получаване и отпускане на заеми. Освен това източниците на финансиране и начинът, по който се обезпечават потенциалните задължения, са разнородни.

Публичният контрол е начин да се гарантира законосъобразността, основателността и отчетността на финансовите инструменти, но не всички елементи на финансовата среда на ЕС са обект на контрол. Необходимо е да се изготви и публикува консолидирана и изчерпателна информация за всички инструменти, препоръчват одиторите. Въпреки че въведеният наскоро от Европейската комисия Доклад за бюджетната прозрачност е положителна стъпка, в него не са обхванати всички инструменти. Освен това не се извършва одит на изпълнението на инструментите, за които ЕСП няма одитни правомощия, а надзорът от страна на Европейския парламент също не е пълен. Това води до пропуски, тъй като естеството или степента на обществен контрол — а оттам и на отчетност — може да се различава в зависимост от това какъв инструмент за финансиране се използва.

Одиторите отбелязват, че механизмите за гъвкавост на бюджета на ЕС са се увеличили във финансовата рамка за периода 2021—2027 г., което следва да позволи на бюджета на ЕС да се справя по-добре със специфични и непредвидими нужди и да намали необходимостта от създаване на специални инструменти. Постигнат е напредък и по консолидирането на няколко инструмента в бюджета на ЕС. Въпреки това в отговор на кризата, предизвикана от COVID-19, бяха създадени два нови инструмента (SURE и NextGenerationEU), а потенциалът за опростяване все още не е напълно използван, по-специално за инструментите, предоставящи финансова помощ на държавите членки или на някои държави извън ЕС. Одиторите препоръчват на Европейската комисия да предложи включването на Модернизационния фонд в бюджета на ЕС и интегрирането и консолидирането на съществуващите инструменти за финансова помощ.

Обща информация

По-голямата част от бюджета на ЕС се използва за разходни програми, които се финансират или провизират в рамките на бюджетното планиране на ЕС (т.нар. многогодишна финансова рамка или МФР). ЕСП има пълни правомощия да извършва одит на целия бюджет на ЕС. В настоящия доклад се разглеждат предимно инструментите извън бюджета на ЕС, които позволяват предприемането на нови операции през периода 2021—2027 г. или които все още генерират значителни активи или потенциални задължения („условни“ задължения) за ЕС или държавите членки. ЕСП има правомощия за одит за много от инструментите, анализирани в настоящия доклад, но не за всички. ЕМС, ЕИФС и ЕИБ се одитират от частен външен одитор, както и Европейският механизъм за подкрепа на мира и Модернизационният фонд, за които след неотдавнашното им създаване все още не е изготвен одитен доклад. Що се отнася до Механизма за отпускане на заеми за Гърция, правомощия за одит имат върховните одитни институции на държавите — членки на ЕС, предоставящи заемите. В предишни свои публикации ЕСП е предлагала, както прави това и в този доклад, да бъдат предоставени правомощия за публичен одит на всякакъв вид финансиране на политиките на ЕС и ЕСП да бъде поканена да извършва одит на всички органи, създадени чрез споразумения извън правния ред на ЕС за изпълнение на политиките му. В този дух Европейският парламент също призовава за по-активно участие на ЕСП в одита на тези инструменти, а ЕСП призовава за повече контрол от страна на Европейския парламент.

Специален доклад 05/2023 „Финансова среда на ЕС — съчетание от разнородни елементи, което се нуждае от допълнително опростяване и по-голяма отчетност“ е публикуван на [уебсайта на ЕСП](#).

Контакт с Пресслужбата

Пресслужба на ЕСП: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 553 547
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 621 552 224
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 551 502